

PATVIRTINTA
Rokiškio r. Kamajų Antano Strazdo
gimnazijos direktoriaus
2021 m. rugsėjo 1 d. įsakymo Nr. V-114

ROKIŠKIO R. KAMAJŲ ANTANO STRAZDO GIMNAZIJA

NEFORMALIOJO ŠVIETIMO SKYRIUS

TEATRINĖS RAIŠKOS STUDIJA P R O G R A M A

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. **Paskirtis:** mokant teatrinės raiškos, siekiama ugdyti mokinių dvasinį brandumą, kūrybinę laisvę, saviraišką, padėti mokiniams įgyti teatro suvokimo kompetencijų pagrindus ir tikslingai juos panaudoti gimnazijoje organizuojamose ugdymo veiklose.
2. **Trukmė:** pradinio ugdymo programa – 2 mokymosi metai, pagrindinio ugdymo programa – 4 metai, tęstinio ugdymo programa 2 metai.
3. **Mokinių amžius:** 7-18 metų.
4. **Ugdymo aplinka:** teatrinės raiškos programa įgyvendinama gimnazijos Mažojoje salėje, choreografijos klasėje, kitose netradicinėse ugdymo erdvėse.
5. **Priemonės:** įgarsinimo aparatūra, vaizdo demonstravimo priemonės, kompiuteris, garso ir vaizdo įrašai, filmavimo kamera, teatriniai rekvizitai, mobiliųjų dekoracijų detalės.
6. **Nuotolinio ugdymo priemonės:** virtuali mokymosi aplinka Moodle, Zoom, Messenger.

II SKYRIUS PROGRAMOS TIKSLAS, UŽDAVINIAI

7. **Programos tikslas:** padėti mokiniams įgyti teatro istorijos, jo kūrimo žinių, vaidybos gebėjimų ir igūdžių, sistemingai ir nuosekliai ugdyti saviraišką, individualumą, estetinę nuovoką, kūrybiškumą.
8. **Programos uždaviniai:**
  - 7.1. Ugdyti mokinių teatro pažinimo ir individualius vaidybos gebėjimus.
  - 7.2. Atskleisti mokinių kūrybinius gebėjimus.
  - 7.3. Išmokyti mokinius tikslingai naudotis pagrindinėmis teatro raiškos priemonėmis.
  - 7.4. Vykdyti koncertinę – projektinę veiklą pagal einamųjų mokslo metų ugdymo planą.
9. **Ugdymo(si) metodai:** diskusija, vaidyba, etiudų kūrimas, psichofiziniai pratimai, vaidmenų žaidimai, Forumo teatras, interpretacija, improvizacija.
10. **Ugdomos kompetencijos:** komunikavimo, iniciatyvumo, kūrybiškumo, pažinimo, teatrinės raiškos.

III SKYRIUS PROGRAMOS TURINYS

11. Pradinis ugdymas (2 mokymo metai)

Eil. Nr.	Programos turinys	Metinių valandų skaičius
----------	-------------------	--------------------------

1.	Teatro istorija. Pagrindiniai vaidybos elementai.	3
2.	Kūrybinio dėmesio lavinimas. Dėmesio objektai, dėmesio ratai, dėmesio koncentravimas.	20
3.	Kūrybinis vaizduotės lavinimas.	40
4.	Sceninių aplinkybių įsivaizdavimas ir vertinimas.	10
5.	Vidinio monologo kūrimas. Konfliktas.	10
6.	Etiudų kūrimas. Improvizacija.	50
7.	Dalyvavimas koncertuose, šventėse, renginiuose.	5
8.	Kūrybinės veiklos.	10
Iš viso metinių valandų:		148

11.1. Mokomieji dalykai: vaidyba, sceninis judesys.

11.2. Integruojami dalykai: literatūra, filosofijos pagrindai, teatro istorija, muzikos ir judesio raiška, scenos kalba, sceninė kultūra.

12. Mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis - pagrindiniai vaidybos elementai	
Nuostata – stengtis vaidinti organiškai ir raiškiai	
Esminis gebėjimas – tikslingai ir organiškai veikti sceninėmis aplinkybėmis	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Pašalinti vidinę ir fizinę įtampą.	1.1.1. Susieti vidinį ir išorinį laisvumą, atliekant užduotis; 1.1.2. palyginti atliekamą veiksmą esant įtampai ir be jos; 1.1.3. pateikti įtampos atpalaidavimo pratimų pavyzdžių.
1.2. Lavinti dėmesį, pojūčius, emocinę atmintį, vaizduotę ir fantaziją, pastabumą, išmonę, drąsą, pasitikėjimą savimi.	1.2.1. Apibūdinti kūrybinio dėmesio ratus (mažasis, vidutinis, didysis, didžiausias), bruožus (kryptingumas, aktyvumas, nuoseklumas, nepertraukiamumas); 1.2.2. pateikti pratimų pavyzdžių kūrybinio dėmesio, pojūčių, vaizduotės ir fantazijos, emocinės atminties, pastabumo, drąsos lavinimui; 1.2.3. stiprinti valingą dėmesį, kaip būtiną sceninio veiksmo sąlygą.
1.3. Tikslingai, logiškai ir organiškai veikti sceninėmis aplinkybėmis.	1.3.1. Atpažinti sceninį veiksmą kaip žmogaus poelgių grandinę, nukreiptą į tam tikro tikslo siekimą; 1.3.2. apibūdinti pagrindinius sceninio veiksmo bruožus: aktyvumas, kryptingumas, nuoseklumas, nepertraukiamumas, organiškumas; 1.3.3. išreikšti emocijas ir jausmus kaip aktyvaus, kryptingai atlikto veiksmo rezultata; 1.3.4. numatyti ryšį tarp vidinio (psichologinio) ir išorinio (fizinio) veiksmo vienovės būtinumo; 1.3.5. Apibūdinti siekinio esmę (kodėl, kam darau? Ką darau? Kokie mano veiksmai? Kaip darau? Kokie prisitaikymai?).
1.4. Sukurti nesudėtingą individualų etiudą pateisinto tylėjimo sąlygomis.	1.4.1. Apibūdinti etiudo temą, pagrįsti pasirinkimą; 1.4.2. palyginti pasirinktą temą su realaus gyvenimo pavyzdžiais; 1.4.3. įvardyti pagrindinius etiudo kūrimo reikalavimus.
1.5. Plėtoti bendravimą su partneriu, sukurti porinį etiudą pateisinto tylėjimo sąlygomis	1.5.1. Atpažinti bendravimą, kaip nepertraukiamą vidinį ryšį su partneriu (išgirsti, pamatyti, vertinti situaciją, atkreipti į save dėmesį, atsakyti, veikti);

	<p>1.5.2. paaiškinti, kad, bendraujant su partneriu, užpildyti pauzes galima vidiniu monologu, veiksmu; pateikti vidinio monologo pavyzdžių;</p> <p>1.5.3. apibūdinti etiudo temą, pagrįsti pasirinkimą;</p> <p>1.5.4. įvardyti ir susieti etiude bendravimo ypatybes: situacijos įvertinimas, elgesio kaita, vidiniai ir išoriniai prisitaikymai, sprendimo priėmimas.</p>
2. Veiklos sritis - improvizacija	
Nuostata – spontaniškai ir drąsiai reikšti netikėčiausias idėjas ir sumanymus, pasitikėti savimi	
Esminis gebėjimas – kūrybiškai ir organiškai veikti tam tikromis teatrinėmis aplinkybėmis	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Improvizuoti pagal savo sukurtas ar pasiūlytas situacijas, įvykius, žodžius, sakinius, temas.	<p>2.1.1. Pasitelkti fantaziją, vaizduotę, visas savo kūrybines galias, kuriant tikrovę čia ir dabar;</p> <p>2.1.2. nusakyti esamas aplinkybes, pagrindinį įvykį, priežastinį ryšį tarp įvykių, siekiamybes.</p>
2.2. Kurti ir vaidinti situacijas, perteikiančias įvairias emocijas ir nuotaikas.	2.2.1. Apibūdinti atliekamų improvizacijų veikėjų emocijas, nuotaikas
2.3. Kurti spontaniškas improvizacijas su įsivaizduojamais daiktais.	2.3.1. Pateikiant pavyzdį paaiškinti, kaip galima pasinaudoti daiktais įsivaizduojant
3. Veiklos sritis - vaidybos raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje	
Nuostata – tenkinti teatrinės saviraiškos poreikius, dalyvauti klasės, kolektyvo vaidinimuose, koncertuose, teatrų šventėse, festivaliuose, spektakliuose, kultūriniuose renginiuose	
Esminis gebėjimas – vaidinti viešai, stebėti ir vertinti spektaklius, kultūrinius renginius	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Dalyvauti klasės, mokyklos koncertuose, teatriniuose, kultūriniuose renginiuose, festivaliuose, šventėse.	<p>3.1.1. Atlikti pasirinktą vaidybinę improvizaciją klasės ar mokyklos teatriniame ar kitokiame kultūriniame renginyje;</p> <p>3.1.2. pašalinti vidinę ir fizinę įtampą viešo pasirodymo metu.</p>
3.2. Analizuoti savo ir kitų vaidybinius, sceninės kultūros ir elgesio pasiekimus.	<p>3.2.1. Įvardyti pratimo ar improvizacijos atlikimo, sceninės kultūros ir elgesio vertinimo kriterijus;</p> <p>3.2.2. apibūdinti ir savo ir klasės draugų sceninę kultūrą, elgesį, vaidybą (išskiriant teigiamus ir neigiamus atlikimo aspektus).</p>
3.3. Tinkamai elgtis scenoje.	3.3.1. Paaiškinti esminius sceninės kultūros ir elgesio reikalavimus

13. Pagrindinis ugdymas (4 mokymo metai)

Eil. Nr.	Programos turinys	Metinių valandų skaičius
1.	Šiuolaikinis lietuvių teatras pasaulio teatro kontekste. Teatras kaip kultūros reiškiny.	3
2.	Sceninis judesys. Plastiškumas, ritmika, muzikalumas.	20
3.	Sceninė kalba. Balso valdymas. Žodinio veiksmo, teksto prasmės suvokimas, meninio skaitymo įgūdžiai.	20
4.	Vaidyba. Interpretacija. Improvizacija. Kūrybinio mąstymo, saviraiškos ir improvizacijos dermė.	50
5.	Etiudų, sceninių fragmentų, spektaklių kūrimas. Pagrindinių vaidybos elementų įvaldymas. Sceninių aplinkybių	40

	įsivaizdavimas ir vertinimas. Atsakomybė už scenos partnerystę.	
6.	Dalyvavimas koncertuose, renginiuose.	5
7.	Kūrybinės veiklos.	10
Iš viso metinių valandų:		148

13.1. Mokomieji dalykai: vaidyba, sceninis judesys, literatūros kūrinių interpretacija.

13.2. Integruojami dalykai: literatūra, teatro istorija, filosofijos pagrindai, muzikos ir judesio raiška, scenos kalba, sceninė kultūra.

14. Mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis - vaidybinių ir improvizacinių gabumų lavinimas	
Nuostata – kūrybiškai valdyti psichofizinį veiksma, improvizuojant ir kuriant draminius siužetus	
Esminis gebėjimas – įgyti pagrindinių vaidybos įgūdžių, kurių reikia savarankiškai teatrinei kūrybai	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Savarankiškai atlikti atsipalaidavimo, dėmesio, vaizduotės pratimus, plėsti savo jausminę skalę ir ją suprantamai išreikšti žiūrovui.	1.1. Išvardyti ir pademonstruoti grupėje įvairius psichofizinius pratimus, kurie padeda ugdyti vaidybinius gebėjimus
1.2. Veikti tikslingai, organiškai, nuosekliai ir logiškai sceninėmis aplinkybėmis, keisti veiksmo tempą ir ritmą, vertinti įvykius ir faktus.	1.2.1. Nusakyti, kas yra įvykis, faktas, pateikti pavyzdžių; 1.2.2. apibūdinti penkis judėjimo scenoje greičius. Pateikti pavyzdžių, kada ir kaip scenoje gali keistis tempas; 1.2.3. apibūdinti įvykio vertinimo etapus: pats įvykis, esamų aplinkybių analizė, sprendimo priėmimas (prasideda naujas veiksmas).
1.3. Jungti žodį ir veiksma, ieškant naujų intonacijų, poteksčių ir pauzių, veikti žodžiu, aktyviai ir tikslingai bendraujant su partneriu.	1.3.1. Apibūdinti, kas yra žodinis veiksmas, kuo svarbus nepertraukiamas ryšys tarp fizinio ir žodinio veiksmo 1.3.2. apibūdinti kalbinės sąveikos ypatybes (išgirsti, vertinti, atsakyti); 1.3.3. išvardyti pagrindinius teatro terminus (mizanscena, žanras, analizė, režisūrinis sumanymas, vaidmenų paskirstymas, aktorius, režisierius, repeticija ir kt.) bei sąvokas (dialogas, monologas, pauzė, veiksmas ir kt.) ir jais naudotis.
1.4. Kurti dialogus, rasti konstruktyvius konflikto sprendimus, įdomius prisitaikymus.	1.4.1. Pateikti įvairių literatūrinių dialogų pavyzdžių; 1.4.2. nusakyti kas yra konfliktas, kokia jo reikšmė draminiame kūrinyje, pateikti pavyzdžių.
1.5. Laisvai improvizuoti įvairiomis sceninėmis aplinkybėmis	1.5.1. Pateikti improvizacijos užduočių pavyzdžių; 1.5.2. Apibūdinti improvizacijos atlikimo sąlygas: išmonė, vidinis ir išorinis laisvumas, pasitikėjimas savimi, reakcija.
1.6. Kurti ir vaidinti vaidybines improvizacijas, porinius ir masinius etiudus sugalvotomis aplinkybėmis arba pagal pasirinktą liaudies patarlę, posakį, pasakėčios moralą.	1.6.1. Apibūdinti priešistorijos, išeities įvykio, pagrindinio įvykio, konflikto, atomazgos, temos, idėjos, pagrindinio siekinio, aplinkybių, sceninio laiko reikšmę 1.6.2. apibūdinti patarlės, posakio, pasakėčios pasirinkimo motyvus, aktualumą, pagrindinę temą, įvykius, konfliktą 1.6.3. išvardyti porinių ir masinių etiudų su žodžiais kūrimo etapus; 1.6.4. sugalvoti panašią situaciją realiame gyvenime ir ją interpretuoti etiude.
2. Veiklos sritis - vaidmens kūrimas	
Nuostata – savarankiškai gilintis į vaidmens plėtotę žodžiu, veiksmu, judesiu – visomis kūrybinių galių išraiškos priemonėmis	
Esminis gebėjimas – tikslingai panaudoti teatro raiškos priemones, kuriant vaidmenį	

Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Kurti ir vaidinti animalistinius etiudus.	2.1.1. Apibūdinti ir pavaizduoti įvairių gyvūnų elgseną, gamtos ar buities objektų plastiką, būseną
2.2. Atlikti vaidmens analizę.	2.2.1. Nusakyti personažo charakteristiką: jo elgesio motyvaciją, veiksmus, aplinkybes, individualius charakterio bruožus, charakteringumą – plastiką ir gestus, kalbos stilių; 2.2.2. papasakoti personažo biografiją, pasakyti vidinį monologą; 2.2.3. apibūdinti, kokios yra kiekvienos situacijos aplinkybės, kaip jos kinta, kaip jas personažai vertina, ko siekia, kokiomis priemonėmis, kaip vystosi personažų santykiai.
2.3. Sukurti personažo sceninį paveikslą	2.3.1. Paaiškinti savo santykį su vaizduojamu personažu; 2.3.2. apibūdinti personažo svarbiausią troškimą (siekinį) ir jį atskleidžiančius poelgius; 2.3.3. pagrįsti kuriamas interpretacijas asmeniniais išgyvenimais, stiliaus ypatybėmis, estetinėmis savybėmis, ryšiais su kitomis meno šakomis; 2.3.4. panaudoti galimas raiškos priemones
3. Veiklos sritis - vaidybinė raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje	
Nuostata – aktyviai ir kūrybingai dalyvauti klasės, kolektyvo vaidinimuose, teatrinėse šventėse, festivaliuose, projektuose, koncertuose ir kituose kultūriniuose renginiuose	
Esminis gebėjimas – realizuoti vaidybinius gebėjimus viešai; stebėti, analizuoti ir vertinti spektaklius, kultūrinius renginius	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Dalyvauti klasės, mokyklos koncertuose, teatrinuose ir kituose kultūriniuose renginiuose, festivaliuose, šventėse, projektuose	3.1.1. Atlikti pasirinktą vaidybinę improvizaciją ar ištrauką iš literatūros, draminio kūrinio klasės ar mokyklos renginyje; 3.1.2. išvardyti pagrindinius sceninės etikos reikalavimus 3.1.3. apibūdinti, kuo svarbus scenoje pasitikėjimas savimi, drąsa. Pateikti pavyzdžių, kaip nugalėti viešumos baimę, kaip vertinti žiūrovų reakciją; 3.1.4. apibūdinti asmeninę atsakomybę kolektyvinėje veikloje.
3.2. Įsivertinti savo ir vertinti kitų vaidybinius pasiekimus.	3.2.1. Įvardyti vaidmens atlikimo vertinimo kriterijus; 3.2.2. apibūdinti ir vertinti (įsivertinti) savo ir klasės draugų vaidybą (išskiriant teigiamus ir neigiamus atlikimo aspektus), pasiūlyti sprendimų

15. Tęstinis ugdymas (2 mokymo metai)

Eil. Nr.	Programos turinys	Metinių valandų skaičius
1.	Šiuolaikinio teatro išskirtinumas. Teatro meno pavyzdžių vertinimas.	10
2.	Sceninė metafora. Praeities ir dabarties teatro įvaizdžių metaforiškumas, prasmė.	20
3.	Kūrybinės interpretacijos. Apibendrintas personažo paveikslas.	20
4.	Etiudai. Mizancsena.	30
5.	Spektaklio dekoracijų galimybės. Scenografija.	18
6.	Spektaklių kūrimas.	40

7.	Dalyvavimas koncertuose, renginiuose.	5
8.	Kūrybinės veiklos.	5
Iš viso metinių valandų:		148

15.1. Mokomieji dalykai: vaidyba, sceninis judesys.

15.2. Integruojami dalykai: literatūra, muzikos ir judesio raiška, teatro istorija, scenos kalba, sceninė kultūra.

IV SKYRIUS MOKINIŲ PAŽANGOS IR PASIEKIMŲ VERTINIMAS

16. Vertinimo metodai:

16.1. pagrindinių studijų mokinių pažanga ir pasiekimai vertinami pažymiu, o papildomų įskaita;

16.2. neformalusis vertinimas (pagyrimas, paskatinimas, pastaba);

16.3. mokinio individualios pažangos analizė, pasiekimų lūkesčiai;

16.4. studijos veiklų analizė, refleksija.

17. Vertinimo fiksavimas: mokinių pažanga ir pasiekimai fiksuojami asmeniniuose mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo lapuose.

18. Įgytų gebėjimų tikrinimo formos: atviros pamokos, koncertai, sukurtų teatrinių etiudų, spektaklių ir jų fragmentų peržiūros, dalyvaujant mokinių tėvams (globėjams, rūpintojams), kiti renginiai.

19. Bendradarbiavimo su mokinių tėvais formos: atviros pamokos, dalyvaujant mokinių tėvams (globėjams, rūpintojams), individualūs susitikimai, susirinkimai.

20. Koncertinė veikla: dalyvavimas ataskaitiniuose koncertuose, kituose gimnazijoje organizuojamuose renginiuose.

21. Veiklos viešinimas: renginių nuotraukos eksponuojamos neformaliojo švietimo skyriaus stende, informacija talpinama Rokiškio r. Kamajų Antano Strazdo gimnazijos internetinėje svetainėje.

22. Pažymėjimų išdavimas: mokiniams, baigusiems neformaliojo švietimo skyriaus teatrinės raiškos studijos pagrindinio ugdymo programą, išduodami Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Neformaliojo vaikų švietimo pažymėjimai.

Programą parengė: teatrinės raiškos mokytoja Audronė Gabienė

PRITARTA

Rokiškio r. Kamajų Antano Strazdo gimnazijos
neformaliojo švietimo skyriaus mokytojų tarybos
posėdyje 2021-08-30 protokoliniu nutarimu
Protokolo Nr. 1